IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Obrony Narodowej**
(nr 33)
z dnia 23 czerwca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Obrony Narodowej (nr 33)

23 czerwca 2021 r.

Komisja Obrony Narodowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Jacha (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od I stycznia do 31 grudnia 2020 r. (druk nr 1234) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 1273) w zakresie:

1) części budżetowej 29 – Obrona narodowa:

a) dochody i wydatki,

b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) dotacje podmiotowe i celowe;

2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 4, 8, 29, 31, 49, 68 i 73;

3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 752 – Obrona narodowa:

a) dochody i wydatki,

b) dotacje celowe;

4) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów;

5) dotacji podmiotowych;

6) programów wieloletnich w układzie zadaniowym;

7) agencji wykonawczej – Agencji Mienia Wojskowego;

8) instytucji gospodarki budżetowej – Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;

9) państwowego funduszu celowego – Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych.

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Skurkiewicz** sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, płk **Dariusz Milczarek** zastępca dyrektora Departamentu Budżetowego MON, płk **Daniel Dudek** naczelnik wydziału w DB MON, **Monika Rokita-Górniewicz** naczelnik Wydziału Obrony Narodowej i Służb Specjalnych Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów, **Marta Przybylska** naczelnik wydziału w Departamencie Instytucji Płatniczej MF, **Barbara Wójcik** główna specjalistka w Biurze Ministra Obrony Narodowej, **Andrzej Mielcarz** główny specjalista w Wydziale Budżetu Zadaniowego MF, płk **Sławomir Kozicki** zastępca szefa Zarządu Planowania Rzeczowego P-8 SG WP, płk **Romuald Maksymiuk** zastępca szefa IU, płk **Dariusz Owczarek** szef Oddziału Planowania Finansowego w Zarządzie Planowania Rzeczowego P-8 SG WP, płk **Mariusz Rapacz** szef Oddziału Wsparcia, Analiz i Sprawozdawczości IU, **Marek Zająkała** dyrektor Departamentu Obrony Narodowej w Najwyższej Izbie Kontroli, **Ryszard Nojszewski** wicedyrektor DON w NIK, **Paweł Rodzoś** stały

doradca Komisji Obrony Narodowej oraz **Emilia Kunikowska** asystentka przewodniczącego Komisji Obrony Narodowej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Strzępek, Jacek Zientarski –** z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Obrony Narodowej. Stwierdzam kworum oraz przyjęcie protokołu z 31. oraz 32. posiedzenia Komisji, wobec niewniesienia do nich zastrzeżeń.

Pragnę poinformować, że zgodnie z decyzją pani marszałek od 16 czerwca br. posiedzenia komisji sejmowych są zwoływane i odbywają się na zasadach ogólnych, określonych w regulaminie Sejmu.

Witam państwa posłów. Witam również zaproszonych gości – pana Wojciecha Skurkiewicza sekretarza stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej. Witam, panie ministrze. Witam pana pułkownika Dariusza Milczarka zastępcę dyrektora Departamentu Budżetowego MON, pana pułkownika Sławomira Kozickiego zastępcę szefa Zarządu Planowania Rzeczowego P-8 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, pana pułkownika Romualda Maksymiuka zastępcę szefa Inspektoratu Uzbrojenia, pana pułkownika Daniela Dudka naczelnika w Departamencie Budżetowym, pana pułkownika Mariusza Rapacza szefa Oddziału Wsparcia, Analiz i Sprawozdawczości Inspektoratu Uzbrojenia, panią Barbarę Wójcik głównego specjalistę w Biurze Ministra Obrony Narodowej. Witam panów reprezentujących Najwyższą Izbę Kontroli – dyrektora Departamentu Obrony Narodowej pana Marka Zająkałę, pana Ryszarda Nojszewskiego wicedyrektora tego departamentu oraz pana Jan Białeckiego, doradcę technicznego. Z Ministerstwa Finansów jest pani Monika Rokita-Górniewicz naczelnik Wydziału Obrony Narodowej i Służb Specjalnych w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej, pani Marta Przybylska naczelnik w Departamencie Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów oraz pan Andrzej Mielcarz główny specjalista w Wydziale Budżetu Zadaniowego. Witam pana.

Pragnę poinformować, że w dniu wczorajszym odbyło się posiedzenie podkomisji stałej do spraw budżetu i finansów sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pod przewodnictwem posła Leszka Dobrzyńskiego. Na tym posiedzeniu został wypracowany projekt opinii Komisji Obrony Narodowej dla Komisji Finansów Publicznych w powyższej sprawie. Projekt otrzymali państwo w dniu wczorajszym za pośrednictwem poczty elektronicznej. Proponuję, żeby sprawozdanie o wykonaniu budżetu przedstawił pan minister Skurkiewicz. Następnie poproszę o stanowisko Najwyższej Izby Kontroli, po czym poproszę przewodniczącego Dobrzyńskiego o krótkie zreferowanie projektu opinii. Bardzo proszę panie ministrze, o zreferowanie realizacji budżetu za ubiegły rok.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Wojciech Skurkiewicz:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w 2020 r. za priorytetowe cele działalności Ministerstwa Obrony Narodowej uznano wzmocnienie zdolności operacyjnych jednostek operacyjnych dyslokowanych na wschodzie kraju, modernizację techniczną, wzrost liczebności sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, rozwój i konsolidację struktur organizacyjno-funkcjonalnych, w tym formowanie i kompletowanie nowego związku taktycznego, rozwijanie struktur organizacyjnych Wojsk Obrony Terytorialnej, rozwijanie struktur organizacyjnych do działań w cyberprzestrzeni oraz wsparcia kryptologicznego, realizację procesu szkolenia sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym w szczególności w ramach krajowych i międzynarodowych ćwiczeń i treningów, zapewnienie możliwości realizacji zadań obronnych przez organy władzy i administracji publicznej, przedsiębiorców oraz organizacje społeczne.

Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o dochody w części budżetowej, plan dochodów resortu obrony narodowej na 2020 r. wyniósł 401 800 tys. zł. Dochody budżetowe uzyskano z 20 tytułów, a ich realizacja na koniec roku ukształtowała się na poziomie 493 400 tys. zł, tj. blisko 122,8% przyjętego na 2020 r. planu. W stosunku do wykonania z roku poprzedniego odnotowaliśmy wzrost w części dochodowej o 302 600 tys. zł. Jeżeli chodzi o realizację budżetu obrony narodowej w części 29 – Obrona narodowa, po zmianach na dzień 31 grudnia 2020 r.

wyniósł on 51 788 000 tys. zł. Z tego na dotacje i subwencje przeznaczono 2 665 000 tys. zł, na świadczenia 8 966 000 tys. zł, na wydatki bieżące 23 440 000 tys. zł, a na wydatki majątkowe 16 806 000 tys. zł. Szanowni państwo, przypomnę, że ustawą z 28 października 2020 r. o zmianie ustawy budżetowej na 2020 r. plan wydatków majątkowych w części 29 – Obrona narodowa, został powiększony o kwotę 3 000 000 tys. zł. Jednocześnie zmianie uległ plan finansowy Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych, który został zasilony wyżej wymienioną kwotą.

Wysoka Komisjo, na dzień 31 grudnia 2020 r. realizacja budżetu resortu obrony narodowej w części 29 wyniosła 51 427 700 tys. zł, tj. 99,1% planu po zmianach. Na różnicę, tj. na kwotę niewykorzystaną, składały się środki niepobrane z rachunku dysponenta części, niewydatkowane i zwrócone przez dysponentów w tzw. okresie przejściowym – była to kwota 52 500 zł – oraz tzw. wydatki niewygasające w wysokości 397 700 tys. zł. Szanowni państwo, dodatkowymi źródłami finansowania wydatków obronnych był – jak zresztą co roku – Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych oraz środki pochodzące z Agencji Mienia Wojskowego. Realizacja zadań finansowych z Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych wyniosła 3 176 600 tys. zł. Natomiast w Agencji Mienia Wojskowego wydatkowano środki własne na inwestycje mieszkaniowe w wysokości 15 600 tys. zł.

Szanowni państwo, uwzględniając realizację budżetu na koniec 2020 r. w części 29, realizację planu wydatków w dziale 752 – Obrona narodowa, przez innych dysponentów części budżetowych na poziomie 492 900 tys. zł oraz realizację wydatków obronnych z innych źródeł finansowania – są tutaj m.in. środki z Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych i z Agencji Mienia Wojskowego – Polska wypełniła obowiązek wynikający ze zobowiązań sojuszniczych w ramach przynależności do NATO, który jest przewidziany. Było to podjęte w 201+2 r. na szczycie NATO w Newport zobowiązanie, o wydatkowaniu 2% Produktu Krajowego Brutto. Tak stało się też w 2020 r.

Wysoka Komisjo, na wydatki objęte celowymi planami rzeczowymi, tj. planem modernizacji technicznej, planem zakupów środków materiałowych, planem inwestycji budowlanych i planem inwestycji NSIP w 2020 r. wydatkowano 17 026 000 tys. zł, tj. 97,6% planu po zmianach, który wynosił 17 447 300 tys. zł. W budżecie 2020 r. na modernizację techniczną sił zbrojnych wydatkowano kwotę 13 351 400 tys. zł, tj. niemal 26% wydatków w całej części 29 budżetu państwa. W części przewidzianej dla obrony narodowej. Wydatki majątkowe, zostały one zrealizowane w wysokości 16 594 700 tys. zł. Były to centralne plany rzeczowe oraz Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych. Stanowiło to 32,3% ogółu wydatków realizowanych w części 29. W 2020 r. z budżetu resortu obrony narodowej realizowano wiele zadań związanych z działaniami przeciwkowidowymi w związku z pandemią wirusa Sars-CoV-2. Wydatki na ten cel wyniosły w ubiegłym roku 234 700 tys. zł. Przypomnę, że żołnierze bardzo czynnie uczestniczyli w różnego rodzaju przedsięwzięciach, od zabezpieczenia medycznego, wsparcia cywilnej służby zdrowia, zabezpieczenia i wsparcia logistycznego, więc spektrum działalności żołnierzy Wojska Polskiego było bardzo duże.

Jeżeli chodzi o stan ewidencyjny żołnierzy zawodowych na koniec 2020 r. wzrósł on do poziomu 110 100 żołnierzy. W 2020 r. do zawodowej służby wojskowej – pomimo okresu pandemii i wynikających z tego powodu różnych problemów – przyjęto do służby 7529 żołnierzy. Ze służby zwolniono 5133 żołnierzy, więc więcej żołnierzy dołączyło do służby niż z niej ubyło, pomimo warunków pandemicznych. W tym zakresie jesteśmy absolutnie na plusie. Jeżeli chodzi o odejścia z wojska, są one na podobnym poziomie, co w latach minionych. Szanowni państwo, jeszcze jedno zdanie, odnośnie do ważnego obszaru, jeżeli chodzi o resort obrony narodowej, pracowników resortu obrony narodowej. W 2020 r. poziom zatrudnienia, jeżeli chodzi o pracowników cywilnych resortu obrony narodowej, wyniósł 44 869 osób.

Wysoka Komisjo, to tyle, jeżeli chodzi o informację o realizacji budżetu za 2020 r. W ubiegłym tygodniu Wysoka Komisja otrzymała informację o realizacji budżetu obrony narodowej w 2020 r. Dodam tylko, bo pan przewodniczący zapowiedział, że kolejnym elementem naszej dzisiejszej dyskusji będzie opinia Najwyższej Izby Kontroli, więc pozwolę sobie tylko uzupełnić, że w zakresie realizacji budżetu za 2020 r. w części 29 – Obrona narodowa, opinia Najwyższej Izby Kontroli co do realizacji budżetu jest pozytywna,

za co serdecznie dziękujemy Najwyższej Izbie Kontroli i kontrolerom, bo współpraca naprawdę układa się bardzo dobrze. Uwagi, które izba artykułowała w ubiegłym roku, wzięliśmy mocno do serca. Jak zapowiadałem przed rokiem, wcieliliśmy je w życie. Oczywiście są pewne obszary, które są niejako trudne do przeskoczenia, ale to jest też taka działalność. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Teraz poproszę pana dyrektora Marka Zająkałę o przedstawienie opinii Najwyższej Izby Kontroli o realizacji budżetu obrony narodowej.

Dyrektor Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli Marek Zająkała:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, jak powiedział przed chwila pan minister Skurkiewicz, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 29 – Obrona narodowa. Pozwolę sobie przytoczyć kilka najważniejszych danych. Częściowo będą one powtarzały to, co pan minister już państwu przekazał, ale będą też nieco inne. Niektóre będą zawarte w innym ujęciu. Podczas kontroli stwierdziliśmy m.in., że wydatki zostały wykonane w kwocie ponad 51 500 000 tys. zł, co stanowiło 99,4% planu po zmianach. Na realizację priorytetowego zadania pod nazwą „Utrzymanie i rozwój zdolności sił operacyjnych sił zbrojnych RP" wydatkowano 38 800 000 tys. zł, tj. 99% planu po zmianach. Głównie były to wydatki przeznaczone na realizację zadań ujętych w centralnych planach rzeczowych.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 16 600 000 tys. zł, tj. 99% planu po zmianach. Była to kwota wyższa o prawie 6 000 000 tys. zł, czyli o ponad 55% wydatków majątkowych wykonanych w 2019 r. udział wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków w roku ubiegłym wyniósł ponad 32%. Najwyższa Izba Kontroli zbadała podczas tej kontroli wydatki w kwocie ponad 10 600 000 tys. zł, tj. ponad 20% wykonanych wydatków. Te wydatki zostały poddane szczegółowym badaniom. Jak stwierdziliśmy, zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawach i innych przepisach. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzonych łącznych sprawozdań w części 29 przez dysponenta części i sprawozdań jednostkowych ministerstwa, tj. urzędu ministra obrony narodowej. Ponadto badaliśmy, jak co roku, realizację naszych wniosków i uwzględnianie uwag z poprzednich kontroli budżetowych. Stwierdziliśmy, iż odnośnie do uwagi do wykonania budżetu w 2019 r. podjęte zostały działania dotyczące zmniejszenia stanu należności zaległych, które doprowadziły do zmniejszenia tego stanu o 18 800 tys. zł, tj. o 8,8% stanu na koniec 2019 r. W wykonaniu wniosku Najwyższej Izby Kontroli w zakresie usytuowania organizacyjnego komórki audytu wewnętrznego, w Ministerstwie Obrony Narodowej została wyodrębniona komórka organizacyjna Biura Audytu Wewnętrznego.

Uwaga izby z kontroli w 2019 r. dotycząca dotacji celowych udzielanych przez ministra obrony narodowej Funduszowi Dróg Samorządowych została uregulowana w ustawie z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych w taki sposób, że środki wypłacane w formie dotacji rzeczowych na rzecz Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg z budżetu państwa, w części budżetowej, której dysponentem jest minister obrony narodowej, przed dniem wejścia w życie ustawy stały się wpłatami stanowiącymi środki tego funduszu. To był taki proceduralny problem, który dzięki inicjatywom legislacyjnym MON został rozwiązany.

NIK zwraca uwagę na znaczny wzrost na koniec 2020 r. stanu udzielonych i nierozliczonych efektami rzeczowymi zaliczek. Pomimo tego, że udzielanie zaliczek na poczet przyszłych dostaw sprzętu wojskowego uregulowane zostało, zgodnie z wnioskami i uwagami Najwyższej Izby Kontroli z poprzednich kontroli budżetowych, w ustawie o przebudowie i modernizacji technicznej sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, to jednak taka forma wydatków nie zapewnia uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów w roku budżetowym, o czym stanowi art. 162 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Mamy tutaj pewną niedogodność legislacyjną, która w tej formule ujętej w usta-

wie o finansach publicznych nie pasuje, nie harmonizuje z charakterem wykonywania budżetu przez MON, którego jednoroczność jest ograniczona.

Na wzrost udzielonych i nierozliczonych efektami rzeczowymi zaliczek NIK zwracała uwagę w latach 2015–2019 w wystąpieniach do ministra obrony narodowej i w informacjach o kontroli wykonania budżetu państwa. Sprawa toczy się już od wielu lat. Kontrola wykazała, że w roku ubiegłym w ramach planu modernizacji technicznej na poczet przyszłych dostaw rzeczowych kontrahentom wypłacono zaliczki w łącznej kwocie blisko 7 500 000 tys. zł, czyli o 38% więcej od kwoty zaliczek wypłaconych z tego tytułu w 2019 r. Wtedy ta kwota wynosiła 5 400 000 tys. zł.

Kontrola wykazała również, że na koniec 2020 r. ogólna kwota zaliczek udzielonych kontrahentom w roku ubiegłym i w latach poprzednich na zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz na realizację inwestycji budowlanych przez Inspektorat Uzbrojenia, Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych, dysponenta Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych oraz innych dysponentów środków finansowych, nierozliczonych efektami rzeczowymi wyniosła ponad 28 600 000 tys. zł i była wyższa o 7 400 000 tys. zł, tj. o 35% od ich stanu na koniec 7 400 000 tys. zł, tj. o 35% od ich stanu na koniec 2019 r., kiedy łączna kwota zaliczek za rok ubiegły i za lata poprzednie wynosiła 21 200 000 tys. zł. W tym zaliczki udzielone przez Inspektorat Uzbrojenia opiewała na kwotę ponad 24 000 000 tys. zł, tj., ponad 84% wszystkich udzielonych i nierozliczonych zaliczek, przez dysponenta Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych na 3 500 000 tys. zł, tj. ok. 12% i Inspektorat Wsparcia niecały 1 000 000 tys. zł, tj. ok. 3%.

W 2020 r. Inspektorat Uzbrojenia rozliczył efektami rzeczowymi zaliczki udzielone w 2020 r. i w latach wcześniejszych na ogólną kwotę ok. 7 000 000 tys. zł. Łączna kwota zaliczek udzielonych według stanu na koniec roku ubiegłego na zakup przeciwlotniczego i przeciwrakietowego zestawu rakietowego średniego zasięgu „Wisła" w latach 2018–2020 wyniosła 13 200 000 tys. zł oraz a na zakup samolotu F-35A blisko 3 500 000 tys. zł, tj. łącznie ponad 16 600 000 tys. zł. Zaliczki udzielone na te 2 zakupy czy te 2 programy stanowiły 58,2% ogólnej kwoty zaliczek udzielonych i nierozliczonych efektami rzeczowymi. To są najistotniejsze kwestie, które stwierdziliśmy i na które zwróciliśmy uwagę w naszej kontroli oraz w informacji o kontroli wykonania budżetu państwa.

Teraz, jeśli pan przewodniczący pozwoli, jeszcze parę słów o Agencji Mienia Wojskowego, którą również badaliśmy w ubiegłym roku. Tam mamy do czynienia z realizacją planu finansowego a nie stricte budżetu, ale to jest także ważna agenda ministerstwa czy resortu obrony narodowej. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie planu finansowego Agencji Mienia Wojskowego w roku ubiegłym. Stwierdziliśmy, że przychody agencji wyniosły ok. 1 500 000 tys. zł i były wyższe o 14% w porównaniu z 2019 r. Koszty, które 14% w porównaniu z 2019 r. Koszty, które poniosła agencja, wyniosły 1 400 000 tys. zł i były niższe o 4,4% od limitu ustalonego w planie po zmianach. Koszty funkcjonowania samej agencji wyniosły ok. 390 000 tys. zł i były niższe o 11,8% od planowanych.

W roku ubiegłym Agencja Mienia Wojskowego uzyskała dodatni wynik finansowy netto w kwocie 31 500 tys. zł. Przeprowadziliśmy kontrolę ok. 70 000 tys. zł w kategorii wydatków, co stanowiło blisko 40% biura agencji. Stwierdziliśmy, że wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarności środkami publicznymi. Nie stwierdziliśmy niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że prawidłowo zrealizowano przychody oraz gospodarowanie wolnymi środkami agencji. To wszystko, panie przewodniczący. Jeśli będą pytania, to – oczywiście – służymy odpowiedziami. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie dyrektorze. Teraz poproszę jeszcze o odczytanie opinii Komisji Obrony Narodowej dla Komisji Finansów Publicznych. Bardzo proszę przewodniczącego podkomisji stałej, pana posła Leszka Dobrzyńskiego.

Poseł Leszek Dobrzyński (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, pozwólcie, że całej opinii nie będę odczytywał. Ograniczę się do stwierdzenia, że obradująca wczoraj podkomisja stała do spraw budżetu i finansów sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pozytywnie oceniła wykonanie budżetu

resortu obrony narodowej w 2020 r. Opinię mają państwo przed sobą. Tutaj najważniejsze są chyba te stwierdzenia, które już padły na tej sali, że budżet został wykonany w 99,1% planu, co stanowiło 51 427 700 tys. zł. Myślę, że cała Komisja z zadowoleniem przyjęła też do wiadomości, że pomimo trudnej sytuacji covidowej, został wykonany zarówno budżet, jak i większość planów szkoleniowych. Dobrą informacją jest też ta, którą przedstawił dyrektor Najwyższej Izby Kontroli, a mianowicie to, że realizowane są kolejne zalecenia pokontrolne, sformułowane przez NIK. Reasumując, pozytywnie oceniamy wykonanie budżetu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Proszę państwa, otwieram dyskusję. Jako pierwszy zabierze głos pan minister Czesław Mroczek. Proszę bardzo.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, panie ministrze, panowie oficerowie, trzeba zacząć od kwestii podstawowych, wynikających z przepisów prawa. To ustalenie, czy rzeczywiście w 2020 r. na obronę narodową przeznaczono odpowiednie, zgodne z ustawą nakłady. W informacji ministra obrony narodowej na str. 16 czytamy, że uwzględniając realizację budżetu w części 29, w innych częściach budżetu państwa, w Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych i w Agencji Mienia Wojskowego można założyć – tak stwierdza pan minister – że zostanie osiągnięty wymóg wynikający z ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej, tj. przeznaczenia co najmniej 2% PKB na wydatki obronne. Nie chodzi o zobowiązanie wobec NATO i nie chodzi o 2%. Zgodnie z ustawą, w 2020 r. to jest 2,1%.

W związku z tym, już pomijając kwestię tego oczywistego i rażącego błędu, trzeba – to jest moje pytanie do przedstawicieli Ministerstwa Obrony Narodowej… Nie chodzi mi o plan. I to jest mój spór z NIK. Pytanie kieruję również do Najwyższej Izby Kontroli. Pytałem o to na przykładzie 2019 r. Nie proszę o odpowiedź tego typu, że w planie przeznaczono kwotę odpowiadającą wymogom ustawowym. Ustawa nie mówi o tym, że na wydatki obronne planuje się, a później zdejmuje się tę kwotę i robi się fikcję. Ustawa mówi o tym, że na wydatki obronne przeznacza się. Przecież ustawodawca nie działa fikcyjnie. Jeżeli wprowadza jakiś przepis, jakąś normę, jakieś zobowiązanie, to przecież po to, żeby je realizować – a w szczególności tak ważne zobowiązanie – więc odpowiedź jest kluczowa. Kieruję to do Ministerstwa Obrony Narodowej i do Najwyższej Izby Kontroli. Proszę o odpowiedź, czy w 2020 r. przeznaczono na wydatki obronne 2,1% PKB.

Trzeci wymóg ustawowy, bo ustawa mówi o wydatkach majątkowych i o pracach naukowych i rozwojowych, to 2,5% wydatków. Jeżeli chodzi o wydatki majątkowe, nie budzi to żadnych wątpliwości. Wymóg ustawowy został spełniony. A teraz – nie ma tej informacji w żadnym materiale – czy przeznaczono 2,5% wydatków ogółem na prace naukowe i rozwojowe? Proszę o odpowiedź zarówno MON, jak i NIK. A teraz ciekawa historia. W jednym z rozdziałów na działalność badawczo-rozwojową w planie była kwota 1 096 000 tys. zł, po czym zdjęto blisko 1 000 000 tys. zł. Z kwoty 1 096 000 tys. zł zrobiła się kwota tylko 136 000 tys. zł. Tym bardziej zasadne jest pytanie, które przed chwilą postawiłem w zakresie nakładów na prace badawcze i rozwojowe.

A teraz chcę się odnieść i ocenić wykonanie budżetu w poprzednim roku. NIK powtarza to po raz kolejny. Ja powtarzam to od wielu, wielu lat. Pomimo rosnących nakładów na wydatki obronne, co wynika z decyzji parlamentu i społeczeństwa, które to akceptuje, w ramach realizacji tego zadania przez rząd PiS od kilku lat rosną wydatki na utrzymanie, a maleją wydatki na modernizację techniczną. To jest fatalna tendencja, która potwierdza się już w kolejnym roku. Najkrócej mówiąc, znaczna część kwoty nie służy modernizacji. To znaczy, w tej realizacji, w tym działaniu nie ma rozwoju sił zbrojnych. Coraz bardziej utrzymujemy to, co jest.

Druga teza, jeszcze bardziej dramatyczna. Pomimo wydatkowania znaczących środków finansowych siły zbrojne nie otrzymują sprzętu wojskowego, który podnosiłby potencjał bojowy sił zbrojnych. To jest stwierdzenie NIK. Mówię to wyraźniej i ostrzej. Potencjał bojowy sił zbrojnych na przestrzeni ostatnich kilku lat pomimo znaczących nakładów na obronę narodową maleje. Potwierdzają to międzynarodowe instytucje zaj-

mujące się badaniem potencjału bojowego sił zbrojnych poszczególnych państw. Dlaczego tak się dzieje? Przed chwilą mieliśmy tutaj bardzo ważną informację. Na koniec 2020 r. nierozliczone zaliczki stanowiły kwotę 28 000 000 tys. zł. Niedługo zaliczki sięgną rocznego budżetu MON. Proszę państwa, NIK formułuje zarzut i macha co roku palcem podkreślając to negatywne zjawisko, ale państwo je tolerują. To jest mój zarzut do NIK. Bardzo poważny.

Pod państwa czujnym okiem mamy do czynienia z patologią zupełnie niewyobrażalną. Na koniec dają państwo temu pozytywną opinię. I tak będzie. Ten proces będzie kontynuowany. Będzie taka zabawa. Państwo mówią, że jest niedobrze, ale dają pozytywną opinię. MON mówi, że się poprawi, ale robi jeszcze gorzej. A teraz porównanie. Na koniec 2015 r. nierozliczone zaliczki stanowiły 2 000 000 tys. zł. W tej chwili, po kilku latach, stanowią one 28 000 000 tys. zł. Piętnaście razy więcej. Jeżeli wydatkują państwo te pieniądze, a sprzęt nie trafia do odbiorców, to jak ma rosnąć potencjał sił zbrojnych? Po drugie, w ramach tego, że nie wzrasta potencjał bojowy, wydają państwo pieniądze, a wojsko nie otrzymuje sprzętu dlatego, że nawet te zadania, które są realizowane, są prowadzone wyjątkowo nieudolnie. Kluczowym przykładem tego też jest raport NIK – rozumiem, że będzie jeszcze bardziej szczegółowy – o modernizacji czołgów „Leopard".

Modernizacja miała być za 2 mld i kilkaset milionów złotych, a będzie za 3 mld i kilkaset milionów złotych. Miała być do końca 2020 r. Kiedy będzie, nie wiadomo, bo jest zaledwie kilka sztuk z ponad 100. Przez ten czas, długi czas, bardzo długi – bo umowa została podpisana w 2015 r. w grudniu – wojsko nie dysponuje tym sprzętem. W sposób oczywisty maleje potencjał bojowy. W raporcie NIK opisano, jaki te czołgi stanowią potencjał, jeżeli chodzi o wojska pancerne i jak to się przekłada na potencjał bojowy. Materiał jest zastrzeżony, więc odsyłam wszystkich do zapoznania się z tym materiałem.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Panie pośle, czas się kończy.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Przemysł obronny, którego nakłady znacząco wzrastają, przeżywa historie dramatyczne. Kończąc, panie przewodniczący, Koalicja Obywatelska, z uwagi na powyższe, będzie głosować przeciw pozytywnej opinii na temat wykonania tego budżetu. Obrazem waszych działań, obrazem działań rządu jest sytuacja dywizjonu okrętów podwodnych. Dywizjon okrętów podwodnych funkcjonuje już tylko na stronie internetowej MON. Doprowadzili państwo do sytuacji tragicznej, bez widoków na wyjście z tej dramatycznej sytuacji.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Już kończę, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Już pan minutę temu kończył.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Podchodzę do pana uwag, słucham tych uwag, więc jedno zdanie i już kończę. W dodatku, tylko mnie pan przerywa, wiceprzewodniczącemu tej Komisji. Zobaczę, czy pan będzie tak reagował w przypadku, gdy będzie miał głos poseł z obozu rządowego. Ten obraz związany z dywizjonem okrętów podwodnych mówi wszystko. To są wasze dokonania w 2020 r. Fatalne.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję. Teraz głos zabierze pan minister Cezary Grabarczyk. Proszę.

Poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie ministrze, panowie oficerowie, sprawozdanie z wykonania budżetu, to jedna z najważniejszych debat w parlamencie, którą co roku prowadzimy. Chciałoby się skonstatować, że z roku na rok jest lepiej. Chyba jednak tak nie można powiedzieć.

Skoncentruję się na 2 kwestiach. O pierwszej rozmawialiśmy też rok temu, gdy padały pytania o zakres rzeczowy wydatkowania niebagatelnej kwoty, bo sięgającej 500 000 tys. zł, którą minister obrony narodowej przekazuje do dyspozycji ministra infrastruktury na rozwój dróg. Dawniej to był Fundusz Dróg Lokalnych, a teraz Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg. W zasadzie w informacji, którą otrzymaliśmy z ministerstwa i w informacji z przeprowadzonej kontroli NIK nie ma żadnej innej informacji poza tą, że te 500 000 tys. zł przetransferowano z konta na konto. Przeglądałem to przed chwilą. Wydaje się, że powinniśmy przynajmniej otrzymać informację, ile kilometrów dróg za to powstało. Rozumiemy, jeżeli przeznacza się środki na drogi o charakterze obronnym. Nie może być podana do publicznej wiadomości istotna informacja, gdzie je budowano. Ale to, jaki był zakres, ile kilometrów dróg powstało dzięki tak gigantycznej kwocie, powinno znaleźć się w tej informacji. Liczę, że w przyszłorocznym sprawozdaniu tego rodzaju informacja zostanie zawarta, także uwzględniająca okresy wstecz. To ważne, żebyśmy my, którzy mamy prawo kontrolować rząd…

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Panie pośle, już pan dyrektor Milczarek to zapisał. Tak będzie.

Poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Tak, panie ministrze. Druga rzecz. O tym już mówił, kładąc na to istotny nacisk, pan minister Mroczek. Rośnie wartość nierozliczonych zaliczek. W ubiegłym roku mówiliśmy o kwocie przekraczającej 20 000 000 tys. zł. Biorąc pod uwagę poprzedni budżet, czyli budżet za 2019 r. mówiliśmy, że osiągnęliśmy prawie połowę budżetu ministra obrony narodowej. Ale przez ten rok kwota nierozliczonych zaliczek wzrasta o prawie 7 500 000 tys. zł, tj. do kwoty przekraczającej 28 500 000 tys. zł. Czyli jesteśmy już grubo ponad połową budżetu ministra obrony narodowej i to naprawdę jest poziom niepokojący. Ta kwota mogłaby się zwiększać o środki na największe projekty, związane z zakupem F-35 – chociaż tu mamy innego rodzaju zastrzeżenia i uwagi – i programem „Wisła”, bo tu przedpłacamy za to, co mamy otrzymać w przyszłości. Z tych ponad 20 000 000 tys. zł, które mieliśmy wykazane już w ubiegłym roku, coś powinno już być rozliczone. Jakiegoś rodzaju dostawy powinny być zrealizowane. Zapytam, jakie zakupy z tamtej puli zostały ostatecznie sfinalizowane w sposób rzeczowy? Będę wdzięczny, jeśli pan minister Wysokiej Komisji tę informację przedstawi. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję. Jako trzeci pan poseł Paweł Poncyljusz. Bardzo proszę.

Poseł Paweł Poncyljusz (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Pierwsze pytanie do pana ministra. Czy mógłby pan powiedzieć parę słów więcej na temat zwiększenia budżetu MON o 3 000 000 tys. zł? Z czego to wynikało? Relacjonują to państwo, ale nie wiadomo, na co to poszło. Jaka była przyczyna, że trzeba było te 3 000 000 tys. zł dołożyć, biorąc pod uwagę to, że pierwotnie zakładali państwo wydatki objęte centralnymi programami, tzw. CPR, na kwotę 17 800 000 tys. zł, a skończyło się na 17 000 000 tys. zł? Skąd pojawiły się te 3 000 000 tys. zł. Po drugie, mam takie poczucie, że z roku na rok informacja o realizacji budżetu MON jest coraz bardziej szczupła, coraz mniejsza, coraz bardziej lakoniczna, jeżeli chodzi o dane. To znaczy, nie mamy żadnych informacji na temat szczegółów tego, na co wydano np. pieniądze w ramach tzw. modernizacji. Kiedy opiniujemy projekt budżetu na dany rok, jeszcze coś państwo na ten temat piszą. Tu chowają to państwo w ogólnych kwotach dotyczących planów rzeczowych czy całego planu modernizacji technicznej. To już jest jedna kwota. Nawet nas państwo nie informują, na co te pieniądze środki. Też nie bardzo wiemy, z czego wynikają te zmniejszenia i zwiększenia, o których piszą państwo w informacjach ogólnych. Powiedział pan po tym, że wykonano cel wydatkowania 2% PKB, ale sami w tym dokumencie piszą państwo, że można założyć, że ten wymóg zostanie osiągnięty, pod warunkiem, że zliczy się wszystkie wydatki łącznie z tym, co mieli do dyspozycji inni dysponenci niż minister obrony narodowej, więc już nawet tych państwa propagandowych zapowiedzi, ile to pieniędzy będzie na obronność i jak to będzie zwiększane, nie są państwo w stanie nawet w prosty sposób rozliczyć. Muszą to państwo naciągać i doliczać do tego Fundusz Dróg Samorządowych.

Oczywiście, dołączam się do tego, co powiedział pan poseł Grabarczyk. Nie wyobrażam siebie sytuacji, że jako Komisja, która ma kontrolować, co robi MON, nie wiemy, jakie drogi czy jakie odcinki dróg zostały zmodernizowane pod kątem potrzeb obronnych. Jestem sobie w stanie wyobrazić, że takie potrzeby są, ale chciałbym wiedzieć, czy przypadkiem to nie jest taki worek bez dna, do którego się wrzuca pieniądze i rozdaje się je w zależności od tego, kto ładniej ukłoni się ministrowi obrony narodowej i poprosi o pieniądze dla swojego okręgu wyborczego, żeby potem dumnie przeciąć wstęgę na odcinku drogi, który został wybudowany czy zmodernizowany. Kolejna rzecz, to wydatki niewygasające. Też państwo nie podają, jakie są konkretne wydatki, choćby najważniejsze, które nie wygasają i są przesunięte. Odsyłają nas państwo do rozporządzenia Rady Ministrów.

Znalazłem, że prawie połowa tych pieniędzy jest na modernizację czołgów T-72. Powstaje pytanie, co takiego się stało, że modernizacja czołgów idzie tak opieszale? Rozumiem, że wszystko można zrzucić na covid, ale chciałbym usłyszeć państwa opinię. Czy to tylko covid spowodował to, że plan modernizacji chociażby w zakresie tych czołgów – nie za nowych, w których czasami rosną drzewa – nie jest realizowany? Już nie mówię o tym, że od 6 lat nie znalazłem żadnego poważnego zakupu po stronie MON, w którym byłaby przeprowadzona jakaś procedura wynikająca z prawa zamówień publicznych. Państwo to wszystko kupują tak naprawdę na życzenie kogoś w ministerstwie. Nie wiadomo, kogo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Panie pośle, czas się kończy.

Poseł Paweł Poncyljusz (KO):

Jedzie się do danego kraju i płaci się, ile kto sobie zażyczy. Skandaliczne jest to, że zaliczki wzrastają. I moje ostatnie pytanie do pana ministra odnośnie do czołgu „Leopard". Te zaliczki, to 67 000 tys. zł. Czy prawdą jest to, że do dnia dzisiejszego formalnie żadnego czołgu „Leopard" po modernizacji nie odebrano, a kosztowało to funkcjonowanie co najmniej 2 wysokich oficerów w randze generałów, którzy zostali usunięci ze swoich stanowisk z racji tego, że wskazywali, że umowa, która została podpisana, jest chybiona?

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie pośle. Już 11 minut pan mówi. Dziękuję bardzo.

Poseł Paweł Poncyljusz (KO):

15 minut? Niemożliwe.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

11. Dziękuję bardzo.

Poseł Paweł Poncyljusz (KO):

Zgłaszam się drugi raz.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Proszę państwa, jeszcze pan poseł Poncyljusz. Proszę bardzo. Czy ktoś jeszcze? W takim razie zamykam listę. Jest zgłoszony. W takim razie jeszcze pan przewodniczący Czesław Mroczek. Bardzo proszę. I jeszcze raz pan poseł Paweł Poncyljusz.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Dziękuję bardzo. Jeszcze chciałbym wzmocnić ten głos. Pan ma taki zwyczaj, że zwraca się pan do mnie na ty. Nigdy na ty nie byliśmy. Zachowuje się pan, jak dziecko. Po prostu jest pan dzieckiem. A teraz chciałbym wrócić do meritum.

Proszę państwa, chciałbym wzmocnić głos pana posła Poncyljusza, który mówi o tym, że materiały, które otrzymujemy, są coraz bardziej lakoniczne i przynoszą coraz mniej informacji. Wystarczy porównać materiały sprzed kilku lat z tym, co otrzymujemy w tej chwili. Kiedyś ocena NIK była materiałem uzupełniającym do informacji ministra obrony narodowej. Pod rządami PiS tak naprawdę bazą jest informacja NIK. Na tej podstawie można sobie wyrobić zdanie na temat wykonania budżetu. To jest praktyka fatalna. Nie mam żadnych złudzeń, że ona się zmieni. Natomiast bardzo ważna kwestia

i będę dalej prowadził w tej sprawie dociekania, jest związana z kwotą 3 000 000 tys. zł, o którą zwiększono Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych. Zapowiadano, że jest to w ogóle zwiększenie jednorazowe.

Co to w ogóle była za operacja, że przeznaczyli państwo kwotę na zwiększenie funduszu, z której sfinansowali państwo wydatki związane z systemem obrony powietrznej? Dlaczego tak? Niech państwo to wyjaśnią. Dlaczego fundusz? Dlaczego w ten sposób? Dlaczego jednorazowo? To jest niezwykle ciekawa operacja. Byłoby dobrze, gdyby państwo chcieli ją wyjaśnić. Teraz wracam do nakładów na obronę i do ustawowego wymogu przeznaczenia na nie 2,1% PKB. Zgodnie z art. 7 ust. 1 na wydatki obronne przeznacza się ten właśnie wskaźnik. Ust. 2 mówi, że wydatki, o których mowa w ust. 1, obejmują wydatki budżetowe w części budżetu państwa obrona narodowa oraz wydatki budżetowe w dziale obrona narodowa w innych częściach budżetu państwa, czyli wskazuje, że do tych wydatków nie wlicza się wydatków funduszu.

Prosiłbym też o wyjaśnienie w tym zakresie Najwyższą Izbę Kontroli. Czy w takim razie rzeczywiście mamy osiągnięty wskaźnik ustawowy, czy nie? Rozumiem że w tym zakresie też się państwo nie przejmują. Nie mamy pana płaszcza i co nam pan zrobi? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję. Jeszcze pan poseł Paweł Poncyljusz. Proszę bardzo.

Poseł Paweł Poncyljusz (KO):

Dziękuję bardzo. Wrócę jeszcze do modernizacji czołgów „Leopard". Tam coś złego się dzieje nie od dzisiaj. O tym mówił już pan poseł Mroczek. Wartość tej umowy wzrosła diametralnie za rządów PiS i zdaje się, że na tym się nie skończy. Z tego, co mi wiadomo, ta umowa ma wadę. Zagraniczny kontrahent ma moc, żeby odmawiać pewnych usług i kwalifikować czołgi jako zmodernizowane wraz z polską amunicją. Tam jest potężny problem. Chciałbym prosić o wyjaśnienie tego.

Moje kolejne pytanie. Ile wyniosły koszty działania komisji pana Macierewicza za 2020 r., bo też nie widzę tu żadnych wzmianek na ten temat, a byłoby to ciekawe? Kolejne moje pytanie jest takie. Czy Ministerstwo Obrony Narodowej mogłoby w końcu zacząć podawać w duchu patriotyzmu gospodarczego i opowiadania o tym, jaki ważny jest polski przemysł, wydatki na uzbrojenie w podziale na te, które zostały dokonane na terenie Polski, kiedy pieniądze popłynęły do polskich przedsiębiorstw i na te, które popłynęły do zagranicznych dostawców?

Oczywiście, mam świadomość, że wśród pieniędzy, które poszły do polskich przedsiębiorstw, będzie też spory komponent pieniędzy, które potem polskie przedsiębiorstwa musiały zapłacić zagranicznym dostawcom, ale będziemy przynajmniej mieli jakąś orientację. A teraz ostatnia rzecz, te zaliczki. To jest bardzo ciekawe. Na 7 000 000 tys. zł, o które wzrosły zaliczki w 2020 r. zgrubnie 5 700 000 tys. zł to są wydatki, które popłynęły do Stanów Zjednoczonych za 3 programy, które Najwyższa Izba Kontroli wyspecyfikowała. To pytam, kiedy na posiedzeniu Komisji dowiemy się o postępie w programach „Wisła" HIMARS i F-35, z którego będzie wynikało, że polski podatnik wyłożył na to miliardy złotych, a dzięki temu Polska będzie w jakimś stopniu bardziej bezpieczna. Mam takie przekonanie, że pieniądze polskiego podatnika płyną za ocean, a my jesteśmy i tak na tym samym poziomie bezpieczeństwa w państwie. Nie mamy HIMARSA, który jako program Homar został odebrany polskim przedsiębiorstwom. Argument był taki, że jego opracowanie w Polsce będzie długo trwało. Okazuje się, że zagranica też nie jest w stanie go dostarczyć w krótkim czasie. Nie mamy samolotów F-35, ale pieniądze szerokim strumieniem płyną na ten projekt. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo. Pana ministra poproszę o odpowiedź. Proszę państwa, chciałem powiedzieć jedną rzecz. Zarzuty dotyczące zaliczek wynikają z tego – to jest informacja dla posłów, którzy są w Sejmie pierwszą kadencję – że ustawa o finansowani i modernizacji technicznej zawiera przepis zezwalający na zaliczkowanie zamówień. To była ustawa wprowadzona przez ministra Siemoniaka. Uważam, że to był bardzo dobry przepis i bardzo dobry pomysł. To było zresztą z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli. Ten przepis

pozwala MON uniknąć czegoś takiego, że jeżeli nie ma podpisanego kontraktu, to te pieniądze by przepadały. Wtedy głosowaliśmy za dobrym pomysłem. W tej chwili kwestia zaliczkowania przyszłych zakupów jest tak ostro krytykowana przez niektórych posłów. Chcę powiedzieć, że mówią to posłowie, za których przez 12 lat rządów przez to, że nie zdążono wydać pieniędzy, MON musiał oddać do budżetu 12 000 000 tys. zł. Panie ministrze, bardzo proszę o odpowiedź.

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, jest kilka kwestii, na które chciałbym zwrócić uwagę w kontekście państwa wypowiedzi. Zamówienia lokowane w przemyśle rodzimym i poza granicami, to średnio 60 do 40 na korzyść polskiego przemysłu zbrojeniowego. Nie jest tak, jak państwo wskazują. Zaliczki w 2021 r. i w 2022 r. z tej puli, która jest tu tak ochoczo przywoływana 28 000 000 tys. zł, kwota rozliczona w tych 2 latach – 2021 i 2022 – to będzie 18 500 000 tys. zł. To są konkrety. Ja operuję danymi, które są w naszej dyspozycji. Jeżeli chodzi o „Wisłę", jest zaliczkowana w wysokości 13 300 000 tys. zł. Przypomnę, że elementy „Wisły" trafiają już na wyposażenie wojska w 2022 r., czyli praktycznie już. To 2022 r.

Jeżeli chodzi o F-35, to jest to też program zaliczkowany. Wspomnę, że pierwszą maszynę otrzymujemy w 2024 r. Nie da się kupować najnowocześniejszego sprzętu w formule G2G, jeżeli nie ma zaliczkowania, bo to zaliczkowanie jest wpisane w umowę międzyrządową. To jest rzecz naturalna. To nie jest nic osobliwego. Tak to jest realizowane i to też wpływa w sposób znaczący na wysokość środków zaliczkowanych. Zaliczki były, zaliczki są i zaliczki będą. Ubolewamy. Być może fajnie by było, gdybyśmy byli krajem, który stać na to, żeby kupować i od ręki płacić miliardy złotych. Przepraszam, ale nie stać nas na to. Nie jest prawdą, że w 2015 r. poziom zaliczek, to była kwota 2 000 000 tys. zł, bo była to kwota o wiele większa i sięgnęła prawie 5 000 000 tys. zł, panie ministrze. Jako żywo, Prawo i Sprawiedliwość w 2015 r. nie rządziło przez cały rok, bo rządziło od listopada. Na koniec 2015 r. poziom zaliczkowania to blisko 5 000 000 tys. zł, jeśli chodzi o stan zaliczek na koniec 2015 r.

Szanowni państwo, Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o kwestie dotyczące wydatkowania 2% PKB, który został przyjęty, kiedy uchwalaliśmy budżet państwa na 2020 r., bo cały czas poruszamy się wokół 2020 r. przypomnę, że uchwaliliśmy budżet Ministerstwa Obrony Narodowej, który wynosił 2,1% PKB i wynosił 49 000 000 tys. zł. To było 2,1% PKB. Jeżeli do budżetu MON dołożono kolejne 3 000 000 tys. zł, to, szanowni państwo, nie jest możliwe, żeby to było mniej niż 2,1% PKB. Panie przewodniczący, sam pan sobie przeczy. Nie, przepraszam. Być może sformułowanie w tym dokumencie… Proszę pana, wlicza się. Naprawdę się wlicza. Niedługo zaczniecie mówić, że wydatki socjalne się nie wliczają. Naprawdę, nie popadajmy w opary absurdu. Był pan ministrem i wie pan, jaka jest metodologia naliczania wszystkich wydatków. Naprawdę, to jest niepoważne.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Proszę nie przeszkadzać panu ministrowi, panie przewodniczący.

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Naprawdę, bądźmy poważni. Są państwo jedną z najważniejszych komisji sejmowych, więc operujmy faktami. Nie posługujmy się nieprawdziwymi informacjami. Dziękuję panu ministrowi Grabarczykowi za tę informację. Rzeczywiście, będziemy uzupełniać informację o kwestię dotyczącą długości wykonanych dróg w ramach tego programu współfinansowanego przez środki z MON. Kwota 500 000 000 tys. zł, to nie jest mała kwota. Zapewniam pana ministra, że to są środki wydatkowane wyłącznie na drogi o charakterze obronnym. Zresztą nie ma innej możliwości, bo katalog dróg, które są wyznaczone do realizacji, jest uzgadniany z ministrem obrony narodowej. Oczywiście, dysponentem tych środków jest minister infrastruktury, ale to jest w porozumieniu z ministrem obrony narodowej.

Szanowni państwo, jeżeli chodzi o kwestie dotyczące prac badawczo-rozwojowych, w istocie jest zapisany poziom 2,5%. Niestety – i mówię to z ubolewaniem – nie wypełniliśmy tego. To jest niestety zmora kolejnych rządów, że tych środków nie udaje się w pełni wykorzystać. One zostały skierowane na inne cele, na inne wydatki. Mam nadzieję, że już

od tego roku, od budżetu na 2021 r., sytuacja będzie o wiele lepsza. Jak państwo słyszeli, w ostatnich godzinach czy w ostatnich dniach bardzo mocno wchodzimy w obszar satelitarny, więc tutaj bez wątpienia będzie bardzo duże pole do popisu i możliwości realizacji pewnych działań z obszaru badawczo-rozwojowego. Szanowni państwo, oczywiście, budżet Ministerstwa Obrony Narodowej, to bardzo pojemny obszar. Są tutaj nie tylko wydatki rzeczowe, ale także wydatki majątkowe, szkolenie wojsk, zwiększanie liczebności, co też się wiąże z coraz większymi środkami finansowymi, uposażenie i wynagradzanie – przypomnę, że wynagrodzenie żołnierzy Wojska Polskiego cały czas wzrasta. Rok 2020, to bodajże średnie wynagrodzenie 6200 zł, jeżeli chodzi o siły zbrojne. To też są określone wydatki.

Jeżeli chodzi o współpracę z przemysłem zbrojeniowym, z rodzimym przemysłem zbrojeniowym, ona układa się dobrze. Nie idealnie, ale dobrze. Chcielibyśmy, żeby układała się idealnie, żeby rodzimy przemysł realizował zamówienia terminowo, żeby sprzęt trafiał na wyposażenie sił zbrojnych terminowo. Ale z tym – niestety – bywa różnie. Jeżeli chodzi o czołgi „Leopard" nie jest tak, że żaden nie został zmodernizowany, bo na obecną chwilę mamy zmodernizowanych 14 maszyn. Dwie są w tej chwili w trakcie odbioru, wiec nie jest prawdą, że żaden nie został zmodernizowany. 14+2. Ale, panie pośle, 14, to nie jest zero. Naprawdę. Posługujmy się faktami. To jest bez wątpienia rzecz, która nie powinna nas w żaden sposób różnić. Jeżeli chodzi o główne pytania, to chyba już wszystkie. Jeżeli chodzi o 3 000 000 to już pan poseł Mroczek panu odpowiedział, na co te środki finansowe zostały przekazane. Zresztą pan minister bardzo celnie to ujął w swojej drugiej wypowiedzi.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Tak panie pośle, jak z badaniami i rozwojem.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Proszę państwa, na tym zakończyliśmy dyskusję.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Jeszcze Najwyższa Izba Kontroli. Były pytania.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Tak. Proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor DON w NIK Marek Zająkała:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wiem, że czasu jest niewiele, ale jestem zmuszony odezwać się po tych ciężkich słowach, które padły z ust pana ministra Mroczka i oskarżeniu Najwyższej Izby Kontroli o to, że przymyka oczy na to, co dzieje się z budżetem w MON, że pomimo tak gigantycznych zaliczek – bo to był główny argument – które nie przynoszą efektów w zwiększeniu siły bojowej NIK pozytywnie ocenia wykonanie budżetu w części 29. Tu jest parę kwestii z tym związanych. Pierwszą jest kwestia wykonania na poziomie 2,1% PKB. O tym mówił pan minister Skurkiewicz. My też o tym piszemy na str. 4 i 5 informacji i stwierdzamy, że przeznaczono kwotę 49 996 000 tys. zł. W przypisie podajemy kwotę całego budżetu, czyli kwotę 2 373 000 000 tys. zł. Jest tu wyliczenie. Wedle nas podobnie, jak wedle MON, ten współczynnik był wykonany.

Kwestia terminologiczna różnych semantycznej między określeniem „planuje się", a „przeznacza się" była kilka lat temu przedmiotem debaty kolegium Najwyższej Izby Kontroli. Debata była wynikiem zastrzeżeń zgłoszonych przez ministra obrony narodowej. O ile pamiętam, bo to było dosyć dawno zapisy, które zawarliśmy wtedy w naszych informacjach, zostały utrzymane rozstrzygnięciem kolegium NIK. Tak że nadal postępujemy tak samo, konsekwentnie. Nie dostrzegamy w tym nieprawidłowości. Druga kwestia jest taka, że pan minister Mroczek powiedział, że nie ma żadnych informacji na temat wydatków na prace badawczo-rozwojowe. Te informacje są w zestawieniu tabelarycznym na str. 63 w pkt 3.16. Takie dane podajemy. Jeśli chodzi o szczegółową kwestię…

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Panie dyrektorze, przepraszam.

Dyrektor DON w NIK Marek Zająkała:

Tak, proszę, panie ministrze.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Nie ma informacji o wykonaniu wymogu. Wiem, że są te dane, bo je przywołałem.

Dyrektor DON w NIK Marek Zająkała:

Jeśli chodzi o wymóg 2,5%, panie ministrze, szanowni państwo…

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Pan minister już odpowiedział.

Dyrektor DON w NIK Marek Zająkała:

…oczywiście, my też to potwierdzamy. Sama sprawa była badana przez NIK. W ubiegłym roku w maju przekazaliśmy do Sejmu informację z kontroli pt. „Przygotowanie obronne państwa w systemie bezpieczeństwa narodowego" i informację pt. „Realizacja prac rozwojowych na rzecz resortu obrony narodowej". Pierwsza z nich była tajna, natomiast druga była jawna. Tam podnosiliśmy m.in. kwestię wypełniania współczynnika 2,5% uważając, że jest on nieracjonalny, gdyż jest za wysoki. Należałoby zmienić formułę tak, że można przeznaczać do 2,5%, a nie nakazywać wydawanie na sztywno 2,5%, skoro nie ma wykonawców tych prac, co potwierdziła kontrola. To, co się dzieje w tym obszarze, jest bardzo krytycznie oceniane przez NIK.

Trzecia kwestia dotyczy sprawy podnoszonej przez pana ministra. Pan minister podniósł taką kwestię czy wskazywał, że wydatki na utrzymanie rosną, natomiast wydatki modernizacyjne maleją. W zestawieniu tych 2 lat, do których się odnosimy w tej kontroli, między 2019 r. a 2020 r., ten współczynnik spadł z 44 do 4 w tej kontroli, między 2019 r. a 2020 r., ten współczynnik spadł z 44 do 42%. Odrębną i najważniejszą sprawą są zaliczki, o których pan minister wspominał i kwestia tego, że NIK nie dostrzega wzrostu zaliczek, a – jak pan minister był łaskaw stwierdzić – potencjał bojowy sił zbrojnych maleje. Przytaczana tu była istotna kwota 28 000 000 tys. zaliczek skumulowanych z roku ubiegłego i z lat poprzednich, ale potem podaliśmy, że 7 000 000 tys. zł z kwoty nierozliczonych zaliczek rozliczono w ubiegłym roku. W informacji mamy bardziej szczegółowe dane dotyczące tego, na co te kwoty poszły i jak je rozliczono. Podajemy m.in. fakt, że inspektorat rozliczył te 7 000 000 tys. zł. Oczywiście, większość, to była „Wisła", o czym już wcześniej mówiłem…

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Panie dyrektorze, ale nie chodzi o to, żeby to teraz szczegółowo wymieniać, jeżeli to jest. Czy już pan zakończył?

Dyrektor DON w NIK Marek Zająkała:

…a bardziej szczegółowe dane są niejawne.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo.

Dyrektor DON w NIK Marek Zająkała:

I jeszcze ostatnia rzecz. Pan minister Grabarczyk podnosił kwestię Funduszu Dróg Samorządowych i braku informacji o tym, jak ten funduszu był wydatkowany. Otóż, robiliśmy taką kontrolę, ale trochę od innej strony – „Realizacja zadań obronnych finansowanych z dotacji celowej ministra obrony narodowej na Fundusz Dróg Samorządowych". To była kontrola doraźna. Wyszło wystąpienie do ministra obrony narodowej. Te informacje są podane w naszym dokumencie na str. 20. Tam jest rozliczenie tego. Natomiast jeśli chodzi o pełne rozliczenie i wskazanie, na co te wydatki poszły, ustawa przewiduje, że dysponenci mają obowiązek rozliczenia się do 2028 r. Taki przepis jest tam zawarty. Nie mamy tytułu, żeby wymagać wcześniejszego rozliczenia – rozliczenia rzeczowego. Natomiast mamy rozliczenie finansowe za rok ubiegły. Te pieniądze zostały wydatkowane. Natomiast kwestie szczegółowe dotyczące tego, które to są drogi – to są informacje niejawne, które minister obrony narodowej przekazuje ministrowi infrastruktury i wzajemnie. Tutaj nie dostrzegliśmy w tym zakresie nieprawidłowości.

Przepraszam, jeszcze ostatnia rzecz. To „Leopardy”, o których mówił pan minister Mroczek i pan minister Poncyljusz. Kwestia „Leopardów” jest przedmiotem trwającej kontroli. To jest kontrola pt. „Modernizacja czołgów Leopard 2 przez konsorcjum BUMAR Łabędy i Polską Grupę Zbrojeniową”. Kontrola trwa. Informacja będzie jeszcze w tym roku. Myślę, że to będzie informacja jawna. Dodatkowo planujemy na przyszły kwartał kontrolę zawarcia umowy na modernizację czołgów „Leopard” do wersji 2PL w Ministerstwie Obrony Narodowej i w Inspektoracie Uzbrojenia. Tak że myślę, że całościowo ten problem ocenimy i przedstawimy Wysokiej Izbie. To te najważniejsze rzeczy, które wynotowałem. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie dyrektorze. Proszę państwa, w ten sposób zakończyliśmy dyskusję. Lista mówców już wcześniej była zamknięta i wyczerpana. Proszę państwa, pozostaje nam teraz przyjąć opinię Komisji Obrony Narodowej dla Komisji Finansów Publicznych w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. – druk nr 1234 – w zakresie działania Komisji, uchwalonej na posiedzeniu w dniu 23 czerwca 2021 r. Treść tej opinii została państwu wczoraj dostarczona. Każdy z państwa mógł się z nią zapoznać.

Proszę państwa, w takim razie przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem opinii nr 6 Komisji Obrony Narodowej? Proszę podnieść rękę. Głosujemy. Kto jest przeciwny? Kto się wstrzymał?

Sekretarz Komisji Jacek Zientarski:

16 głosów za, 10 przeciw, brak głosów wstrzymujących się.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Stwierdzam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię o wykonaniu budżetu resortu obrony narodowej w 2020 r.

Głos z sali:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję państwu. Dziękuję gościom. Zamykam posiedzenie Komisji.